

Prof. dr hab. Roman Leppert
Uniwersytet Kazimierza Wielkiego
w Bydgoszczy

RECENZJA
sporządzona w postępowaniu habilitacyjnym
Doktor Małgorzaty Obryckiej

przygotowana na wniosek
Przewodniczącego Rady Dyscypliny Pedagogika Uniwersytetu Gdańskiego
Dra hab. Marcina Boryczko prof. UG
z dnia 15.12.2025 r.

Doktor Małgorzata Obrycka przedstawiła bardzo obszerną dokumentację w postępowaniu habilitacyjnym wszczętym na Jej wniosek z dnia 26.08.2025 r. Osiągnięciem naukowym, będącym podstawą do ubiegania się o nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego jest cykl publikacji, zatytułowany „Między edukacyjnym dziedzictwem a ewolucją: wychowanie w obliczu humanizmu i posthumanizmu”.

W dokumentacji, którą otrzymałem do recenzji, znalazły się:

- wniosek o przeprowadzenie postępowania habilitacyjnego,
- autoreferat,
- odpis dyplomu doktorskiego,
- wykaz osiągnięć naukowych stanowiących znaczny wkład w rozwój dyscypliny pedagogika,
- zbindowane zestawienia dotyczące wykształcenia, zatrudnienia, grantów, nagród,
- informacje o konferencjach, na których Kandydatka występowała oraz które (współ)organizowała,
- kopie opublikowanych artykułów oraz rozdziałów w monografiach,
- kopie opublikowanych sprawozdań oraz esejów recenzyjnych,
- artykuły w publikacji,
- kopię numeru 1/2018 czasopisma *Karto-teka Gdańska*,
- trzy książki autorskie, dwie pod redakcją oraz numer 1/2024 czasopisma *Karto-teka Gdańska*,
- oświadczenia współautorów.

Uznaję, że Doktor M. Obrycka przedstawiła w niektórych zakresach dokumentację nadmiarowo. Nie jest np. potrzebne w postępowaniu habilitacyjnym dokumentowanie wszystkich rodzajów zatrudnienia, które były udziałem Kandydatki. Podobnie za zbędne uważam przedstawianie kopii artykułów, które czekają na opublikowanie, co oznacza, że nie podlegają one ocenie. Rozumiem intencje Autorki dokumentacji. Domyślam się, że Jej zamiarem było udokumentowanie każdego użytego w Autoreferacie stwierdzenia. Zamiar ten spowodował jednak, że najpierw stanąłem przed koniecznością oddzielenia tego, co podlega ocenie w prowadzonym postępowaniu od pozostałych kwestii.

Podstawowe informacje o Kandydatce

Doktor M. Obrycka w 2001 r. uzyskała licencjat w zakresie pedagogiki (specjalność: resocjalizacja) w Elbląskiej Wyższej Szkole Humanistycznej. Dwa lata później (w roku 2003) w Akademii Bydgoskiej im. Kazimierza Wielkiego uzyskała tytuł zawodowy magistra pedagogiki.

1 marca 2012 r. Dr M. Obrycka uzyskała stopień naukowy doktora nauk społecznych w zakresie pedagogiki, na podstawie rozprawy doktorskiej „Rodzicielskie pojmowanie wychowania religijnego. Studium fenomenograficzne”, przygotowanej pod kierunkiem Prof. dra hab. Mirosława Patalona, recenzentami w przewodzie doktorskim byli: Prof. dr hab. Krzysztof Jakubiak, Ks. Prof. dr hab. Marian Nowak. W dokumentacji znajduje się odpis dyplomu doktorskiego.

W 2024 r. Dr M. Obrycka ukończyła studia magisterskie z zakresu psychologii (specjalność neuropsychologia) w Wyższej Szkole Biznesu w Nowym Sączu i uzyskała tytuł zawodowy magister psychologii.

Wspomniane wyżej rodzaje wykształcenia zostały udokumentowane (oprócz odpisu dyplomu doktorskiego) kopiami dyplomów ukończenia poszczególnych studiów.

Dotychczasowa aktywność zawodowa Kandydatki związana jest przede wszystkim z dwoma uczelniami: Akademią Pomorską w Słupsku (obecnie Uniwersytet Pomorski), z którą związana była jako adiunkt w latach 2017 – 2023. W okresie zatrudnienia w tej uczelni pełniła szereg funkcji, m.in. kierownika Pracowni Metodologicznej, zastępcy dyrektora Instytutu Pedagogiki, kierownika Centrum Badań Społecznych Inkluzja; od 1 października 2023 r. zatrudniona jest na stanowisku adiunkta w Instytucie Pedagogiki Uniwersytetu Gdańskiego, w tamtejszym Zakładzie Historii Nauki, Oświaty i Wychowania. Ponadto Dr M. Obrycka ma w swoim zawodowym cv współpracę z innymi uczelniami, takimi jak: Akademia Sztuk Pięknych w Gdańsku, Gdańska Szkoła Wyższa, Wyższa Szkoła Kształcenia Zawodowego we Wrocławiu, Wyższa Szkoła Bezpieczeństwa w Poznaniu, Pomorska Szkoła Wyższa w Starogardzie Gdańskim – były umowy o dzieło lub umowy – zlecenia, co Kandydatka szczegółowo udokumentowała stosownymi kopiami dokumentów (w moim przekonaniu niepotrzebnie).

Charakterystyka i ocena osiągnięcia naukowego

Pierwsza refleksja, która pojawiła się u mnie po zapoznaniu się z przedstawionym do oceny osiągnięciem naukowym zatytułowanym „Między edukacyjnym dziedzictwem a ewolucją: wychowanie w obliczu humanizmu i posthumanizmu” była taka: Habilitantka była gotowa do wszczęcia postępowania habilitacyjnego wraz z opublikowaniem książki *W stronę posthumanizmu. O wychowaniu do humanizmu międzygatunkowego* (Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2020). Dlaczego tak się nie stało? Zanim odpowiem na to pytanie, scharakteryzuję samo osiągnięcie naukowe, zgodnie z tym, co przedstawiła Habilitantka.

Dr M. Obrycka wskazała na dwa obszary tematyczne:

- Humanitaryzm międzygatunkowy – perspektywa pedagogiczna,
 - Wychowanie do współistnienia – edukacyjne dialogi humanizmu i posthumanizmu.
- Towarzyszy im ścieżka: technologie w służbie humanitaryzmu.

W pierwszym obszarze Habilitantka umieściła wspomnianą wyżej książkę i tylko ją. Takie rozwiązanie skłoniło mnie do sformułowania postawionego wyżej pytania.

- Oceniana monografia – oprócz Wstępu i części zatytułowanej „Ku wnioskowi ogólnemu” – składa się z trzech rozdziałów, poświęconych kolejno:
- życiu wokół nas - nowym dyskursom, nowym wyzwaniom;
 - humanitaryzmowi międzygatunkowemu jako celowi wychowania,
 - miejscu i roli posthumanizmu w procesie wychowania.

To pogłębione studium, poświęcone dwóm najważniejszym kategoriom: humanitaryzmowi międzygatunkowemu i posthumanizmowi. Zastanawiałem się nad relacjami pomiędzy nimi, nad tym, czy zasadne było zajmowanie się obiema w jednej monografii.

Z mojej perspektywy humanitaryzm międzygatunkowy rozszerza krąg moralny, będący przedmiotem naszego zainteresowania (nie dziwi zatem zainteresowanie Habilitantki kwestiami etycznymi), posthumanizm natomiast czyni przedmiotem refleksji mapę (w tym mapę świata), na którym ten krąg został narysowany. Określając to inaczej użyłbym sformułowania, że humanitaryzm międzygatunkowy uwzględnia więcej podmiotów w tym samym porządku, posthumanizm natomiast proponuje inny porządek podmiotowości. Kandydatka w Autoreferacie wspomniane połączenie uzasadnia następująco: „Wychowanie do humanitaryzmu międzygatunkowego – czyli podejście etyczne, które rozszerza zasady moralne i współczucie na istoty pozaludzkie – jest w mojej opinii fundamentem, który głęboko zmienia teorię i praktykę pedagogiki. Nie jest to jedynie dodatek, lecz centralny element, który ma za zadanie przygotowywać wychowanków do życia w złożonym i wzajemnie powiązanim świecie. Poprzez włączenie posthumanistycznych propozycji etycznych do istniejącego już dziedzictwa, pedagogika zyskuje nowe narzędzia do analizy, rekonstrukcji i krytyki tradycyjnych podziałów” (s. 28).

W rozdziale pierwszym Autorka rozważa m.in. kwestię relacji pomiędzy humanitaryzmem międzyludzkim i międzygatunkowym oraz współczesne problemy życia ludzkiego i nie-ludzkiego (ważną rolę pełni w przypadku tego drugiego słowa myślnik wpisany w jego postać). Za cenne uznaję tu odwoływanie się do bogatego zestawu literatury, z której Dr M. Obrycka korzysta (czasami przypisy są obszerniejsze niż tekst znajdujący się na danej stronie), sprawia to, że można ten rozdział czytać na dwa sposoby, pierwszy związany z treścią, drugi związany z wykorzystanymi źródłami.

W rozdziale drugim, składającym się z trzech podrozdziałów, Habilitantka rozważa wychowanie trojako:

- do bycia humanitarnym,
- jego etyczność w świetle humanitaryzmu międzygatunkowego,
- w świetle problematyki różnicowania gatunkowego.

Podsumowując ten rozdział Autorka stwierdza, że jako pedagogzy „mamy do czego sięgać, jeżeli chodzi o wzorce ujawniające się w fachowej literaturze. Są one bardzo cenne, ponieważ sprzyjają w swych założeniach kształtowaniu kompetencji ekologicznych na każdym etapie edukacji” (s. 195). Dodam, że w praktyce edukacyjnej spotykamy dziesiątki przykładów

działań, które służą kształtowaniu takich kompetencji, poczynając od dorobku Profesora Ryszarda Macieja Łukaszewicza aż po współczesne praktyki w zakresie edukacji outdoorowej, leśnej itp. Mam wręcz przekonanie, że praktyka edukacyjna wyprzedziła w tym zakresie refleksję pedagogiczną, warto tu jednak odnotować pojawiające się w tym zakresie projekty, np. pedagogikę lasu, którą rozwija Doktor Michał Paluch.

W rozdziale trzecim pojawia się cała gama zagadnień, podejmowanych przez Autorkę. Wyliczę tu niektóre z nich: posthumanizm – źródła, definicje, interpretacje, relacje posthumanizm – zwierzęta, wątki posthumanistyczne w refleksji nad wychowaniem.

Dziś, na początku 2026 roku jesteśmy w innym miejscu niż to, w którym była Dr M. Obrycka przygotowując analizowaną rozprawę pod koniec ubiegłej dekady, trudno zatem czynić tu zarzuty o nieaktualność niektórych kwestii, czy nieuwzględnianie najnowszej literatury.

W końcowej części Habilitantka odpowiada m.in. na pytanie: „Dlaczego jest nam potrzebne wychowanie do humanitaryzmu międzygatunkowego?” (s. 386). Powrócę na zakończenie tej krótkiej analizy przedstawionej monografii do postawionego wcześniej pytania o zasadność podejmowania w jednej rozprawie obu wątków, tzn. humanitaryzmu międzygatunkowego i posthumanizmu. Pomyślałem sobie, że zasadne byłoby zestawienie ich ze względu na kilka kryteriów, np. ontologia (tę Autorka rozważa w odniesieniu do posthumanizmu, który znacznie rozszerza podmiot praw), status człowieka, fundament etyczny, relacja do technologii, implikacje pedagogiczne. Wszystkie te wątki w rozprawie się pojawiają, tyle, że nie są one potraktowane porównawczo, mamy tu raczej do czynienia z analizowaniem obu konstruktów osobno.

Obszar drugi podzielony został na dwa bloki. Pierwszy z nich, określony jako Humanizm, składa się z trzech rozdziałów opublikowanych w monografiach wieloautorskich oraz trzech artykułów. Dotyczą one kolejno (przedstawię najpierw rozdziały, potem artykuły): - katechety i katechezy w Polsce Ludowej (w tytule towarzyszy mu zwrot „sekularyzacyjne uwikłanie”), jak pisze Autorka „rozważania stanowią próbę przedstawienia zarysowanych w tytule, jakże skomplikowanych i wielowymiarowych relacji na linii państwo – Kościół rzymskokatolicki, który jako największa wspólnota religijna w Polsce realizuje swoją misję wychowawczą między innymi poprzez katechezę” (s. 219); mamy tu zatem do czynienia z tekstem z zakresu pedagogiki religii, edukacji religijnej ujmowanej w kontekście historycznym (odnoszącym się do zamkniętego już okresu);

- mechanizmów kształtowania tożsamości religijnej współczesnego człowieka, w rozdziale tym wyodrębnionych zostało kilka części, dotyczą one kolejno: współczesnych modeli pedagogiki religii, dyskursu religijnego w świetle problematyki emancypacji podmiotu, granic autonomii – tożsamości zidentyfikowanej oraz czegoś, co Autorka nazywa „zasadą pogranicza”; to w moim przekonaniu kolejny tekst z pedagogiki religii;

- etyki niezależnej w perspektywie edukacji równościowej, tu z kolei podjęty przez Autorkę cel badawczy „dotyczy problematyki statusu etyczności w odniesieniu do zagadnień związanych z kształtowaniem tożsamości moralnej współczesnego człowieka” (s. 405), Habilitantka rozważa w tym rozdziale m.in. kwestię relacji pomiędzy etyką a moralnością oraz konteksty, horyzonty i perspektywy badawcze etyki niezależnej, żeby w końcowej części pokazać jej związek z edukacją równościową;

- w artykule „Etyczność i religijność w edukacyjnym dyskursie aksjologicznym” Habilitantka podejmuje problem „tworzenia współczesnego dyskursu dotyczącego rozpoznania sposobu funkcjonowania w polskim systemie oświatowym lekcji etyki i religii” (s. 19). Wyeksponowane tu zostało stanowisko, że lekcje religii i etyki nie powinny być promowane „jako ekwiwalentne wobec siebie” (tamże); Autorka uwzględnia tu, że przedmiotem współczesnej pedagogiki religii jest nie tylko proces edukacji religijnej, są nim także dyskursy dotyczące tej kwestii;

- w opublikowanym w *Studia Humana* artykule „Intuitive Law in the Light of Independent Ethics” znalazły się takie kwestie, jak: prawo intuicyjne w kontekście adaptacji społecznej, kategoria intuicji w naukach społecznych, związek pomiędzy etyką niezależną a moralnością i intuicją;

- w ostatnim analizowanym w tym bloku artykule „Nauczyciel, naukowiec, uczony – tradycja dobrej roboty” wyeksponowane zostały następujące słowa kluczowe: praca, wartość, etyka zawodowa, tradycja dobrej roboty, pedagogika pracy, Tadeusz Kotarbiński, Rudolf Weigl, mamy tu zatem do czynienia z wykorzystaniem kategorii etycznych i aksjologicznych do analizy pracy naukowej.

Podsumowując tę część osiągnięcia naukowego stwierdzam, że Dr M. Obrycka we wskazanych rozdziałach i artykułach koncentruje swoją uwagę na problematyce szeroko pojętej edukacji religijnej i pedagogiki religii oraz na kwestiach etycznych, ze szczególnym uwzględnieniem etyki niezależnej jako jednego ze stanowisk etycznych, spotykanych w literaturze przedmiotu.

W drugim bloku, zatytułowanym „Posthumanizm” Habilitantka umieściła jeden rozdział w monografii wieloautorskiej oraz sześć artykułów opublikowanych w czasopiśmie. Przyjrzyć się im kolejno:

- w jedynym w tym bloku rozdziale w monografii Dr M. Obrycka celem swoich rozważań uczyniła „skoncentrowanie uwagi czytelniczek i czytelników na problematyce z zakresu współczesnych uwarunkowań rodziny, definiowanej przez kategorię grupy i instytucji opiekuńczo-wychowawczej” (s. 249); pojawiają się w nim takie zagadnienia, jak: ujęcie rodziny z perspektywy pedagogiki rodziny, rodzina ujmowana w świetle ogólnych postulatów posthumanizmu, całość kończy propozycja *homo familiaris*;

- artykuł „Na styku *animal studies* i nauk o wychowaniu” ma na celu „zaakcentowanie kontekstu empatii, kategorii wspólnotowości oraz problematyki wzajemnej współzależności” (s. 11). Autorka formułuje tu propozycję etyczną, której bazą jest założenie równości wszystkich bytów w perspektywie życia”, pojawia się w nim również propozycja poszerzenia obu obszarów o zagadnienia związane z posthumanizmem oraz humanitaryzmem międzygatunkowym;

- ciekawostkę stanowi artykuł „W podróży z Darwinem... O zwierzęcych historiach w kontekście ludzkiego życia, aktywności i kultury fizycznej”, dotyczący podróży wybitnego przyrodnika, w którą wyruszył on w 1831 r. na pokładzie HMS „Beagle”, Kandydatka zauważa: „Dzięki wyprawie Darwina możemy wiele dowiedzieć się o nas samych, o relacjach społecznych i o tym, jak postrzegamy świat, a przede wszystkim kategorię życia przejawiającego się w różnorodnych formach” (s. 36);

- w kolejnym wskazanym do oceny artykule Autorka przedstawia historię życia i działalności naukowej profesora Rudolfa Weigla – twórcy pierwszej na świecie szczepionki przeciwko

tyfusowi plamistemu. Podejmuje takie kwestie, jak: codzienność Rudolfa Weigla, edukacja jako przenikanie przestrzeni, międzygatunkowość – specyficzny wymiar edukacji, by w konkluzji sformułować wniosek o potrzebie wychowania do humanitaryzmu międzygatunkowego;

- w opublikowanym na łamach *Er(r)go* artykule Dr M. Obrycka zestawia humanizm i posthumanizm w erze postprawdy, koncentrując swoją uwagę na pedagogicznych implikacjach takiego stanu, to bardzo ważny wątek, szczególnie w ostatnich latach, po pandemii COVID 19 i pojawieniu się sztucznej inteligencji;

- wspólnie z Łukaszem Androsiukiem Habilitantka opublikowała artykuł „Pedagogiczne implikacje emigracyjnych wojaży Ignacego Domeyki – reportaż dokumentarny”, czytamy w nim, że „Celem artykułu jest współczesne odczytanie tradycji mistrzowskiej pracy akademickiej, dydaktycznej i społecznej reprezentowanej w działalności najbardziej znanego Polaka w Chile, profesora Ignacego Domeyki” (s. 250) – to inny jeszcze wątek w twórczości Dr M. Obryckiej, określiłbym go mianem biograficznego;

- w zestawie dotyczącym posthumanizmu Kandydatka wskazała także na artykuł przyjęty do publikacji w czasopiśmie *Horyzonty Wychowania*, ponieważ jednak w momencie składania wniosku o przeprowadzenie postępowania nie był on jeszcze opublikowany odstępuję od oceny jego zawartości (w otrzymanych materiałach znajdują się co prawda artykuły w publikacji, nie zmienia to jednak zasady, że przedmiotem oceny jest to, co zostało opublikowane do momentu złożenia wniosku).

Jako ścieżkę towarzyszącą cyklowi Dr M. Obrycka przedstawiła zbiór zatytułowany „Technologie w służbie humanitaryzmu, na który składają się 1 monografia, 1 rozdział w monografii wieloautorskiej oraz dwa artykuły. Poniżej odniosę się do nich krótko.

Monografia *Spostrzeganie wzrokowe dziecka przedszkolnego jako złożona funkcja poznawcza. Eyetracking w badaniach pedagogicznych* została przygotowana przez Habilitantkę wspólnie z Agnieszką Zalewską-Meler. Składa się ona – oprócz Wprowadzenia i Podsumowania z czterech rozdziałów poświęconych kolejno:

- odbieraniu bodźców wzrokowych jako funkcji poznawczej dziecka przedszkolnego,
- eyetrackingowi jako narzędziu oceny percepcji wzrokowej,
- założeniom metodologicznym badań własnych,
- spostrzeżeniom wzrokowym jako przedmiotowi poznania i doświadczeń w praktyce edukacyjnej.

Zaskoczeniem było dla mnie w tym przypadku wykorzystanie analiz fenomenograficznych, przyznam jednak, że nie jestem znawcą zarówno problematyki spostrzegania wzrokowego dziecka przedszkolnego, jak również badań eyetrackingowych. Jeżeli dobrze zrozumiałem, to przedmiotem badań nie było w tym przypadku spostrzeganie wzrokowe, nie wykorzystywano również eyetrackingu. Autorki poszukiwały odpowiedzi na pytanie: „W jaki sposób spostrzeżenia wzrokowe dzieci w wieku przedszkolnym (3-6 lat) ujawniają się jako przedmiot poznania i doświadczeń pedagogów oraz psychologów w praktyce edukacyjnej?” (ss. 72-73).

Zbliżonej problematyki dotyczy rozdział przygotowany przez obie Autorki, zatytułowany „The Application of Eye-Tracking in the Evaluation of Functional Visual Perception in Preschool Children”, opublikowany w materiałach konferencyjnych. W tym przypadku jest to jednak komunikat z badań ilościowych, którego analizy też tu nie podejmuję.

W *Studiach z Teorii Wychowania* Habilitantka opublikowała (wspólnie z Łukaszem Androsiukiem) artykuł zatytułowany „Digital culture in the light of educational processes. Ad vocem for the remarks and musings of Jordan Shapiro concerning the digital childhood”. To jeszcze inny wątek różnorodnej twórczości Kandydatki, który znalazł się w przedstawionym do oceny osiągnięciu habilitacyjnym.

Ostatni wskazany do oceny artykuł, zatytułowany „Niepełnosprawność w świetle najnowszych nurtów transhumanistycznych” obejmuje takie zagadnienia, jak: tożsamość znaczeniowa transhumanizmu, jego technologiczne meandry, sposób istnienia transhumanizmu w dyskursie społeczno-zdrowotnym. Na tej bazie Autorka pokazuje, jak w tym nurcie myślenia przedstawiana jest niepełnosprawność.

Pierwsza nasuwająca się refleksja po dokonanej analizie przedstawionego osiągnięcia dotyczy tematycznego rozproszenia umieszczonych w nim publikacji. Wprowadzone przez Dr M. Obrycką rozróżnienie na humanizm i transhumanizm jest rozmyte, mało czytelne. Lepszym – jak sędzę – rozwiązaniem byłoby wyłonienie pewnych kręgów tematycznych, np. dotyczącego kwestii etycznych czy edukacji religijnej. To jeden z powodów, dla których postawiłem wcześniej pytanie, dlaczego Kandydatka nie wszczęła postępowania habilitacyjnego pięć lat wcześniej, skoro miała ku temu wystarczające przesłanki.

Druga refleksja dotyczy ewolucji, jaka następowała w zainteresowaniach badawczych Habilitantki w okresie pomiędzy uzyskaniem stopnia naukowego doktora a wszczęciem postępowania habilitacyjnego. Za przełomowy można uznać rok opublikowania książki *W stronę posthumanizmu...* (przypomnę: 2020).

Trzecia refleksja, która towarzyszy mi po lekturze ocenianego osiągnięcia, dotyczy zasadności umieszczania w osiągnięciu habilitacyjnym „ścieżki towarzyszącej cyklowi”. Dodanie jej – w moim przekonaniu – nie wzbogaca merytorycznie pozostałego dorobku, skłania natomiast do postawienia pytania: po co te publikacje zostały włączone w skład osiągnięcia?

Wreszcie refleksja czwarta wskazuje na będące udziałem Habilitantki swojego „kawałka naukowej podłogi”, które – tak mi się wydaje – trwa nadal. Jednym z powodów takiego stanu może być wielość miejsc pracy oraz wielość ośrodków, z którymi Dr M. Obrycka była w tym czasie związana.

Wykazywanie się istotną aktywnością naukową realizowaną w więcej niż jednej uczelni (w szczególności zagranicznej)

Habilitantka nie odbyła staży naukowych (krajowych lub zagranicznych) – brak informacji o nich w Autoreferacie.

Jeśli chodzi o wspomnianą wyżej istotną aktywność naukową (art. 219 ust. 1 pkt 3 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce) Kandydatka wskazuje na:

- współpracę w ramach Centrum Badań Społecznych Inkluzja (funkcjonującego w ramach Akademii Pomorskiej w Słupsku) – niektóre z wymienionych w Autoreferacie podejmowanych w tym zakresie działań mogą zostać uznane za aktywność naukową (np. symposium metodologiczno-problemowe, czy badania eyetrackingowe przeprowadzone wspólnie z Dr hab. Agnieszką Zalewską Meler prof. AP);

- współpracę w ramach centrum edukacyjno-szkoleniowego Stowarzyszenia Akcja Społeczna (SAS) w Gdańsku w latach 2002 – 2020 – trudno na podstawie opisu zawartego w Autoreferacie uznać, że działalność ta świadczy o wykazywaniu się istotną aktywnością naukową;
- uczestnictwo w pracach Pomorskiej Grupy Badawczej, której Habilitantka jest współtwórczynią.

Odnosnie ostatniej z wspomnianych aktywności w Autoreferacie znalazły się opisy przeprowadzonych w ramach tej Grupy badań oraz sposobów prezentacji ich wyników na konferencjach naukowych oraz w artykułach, z których jeden został opublikowany na łamach redagowanego przeze mnie *Przeglądu Pedagogicznego*.

Kandydatka w Autoreferacie wskazuje pozyskane granty krajowe. Analiza dotyczących tej kwestii danych wskazuje, że nie były to granty uzyskiwane w trybie konkursowym w skali ogólnopolskiej (np. w ramach NCN czy NCBiR), lecz granty uczelniane, realizowane w ramach Akademii Pomorskiej w Słupsku oraz Uniwersytetu Gdańskiego. Grant przyznany przez Ministerstwo Edukacji i Nauki w 2021 r. był grantem dydaktycznym, przeznaczonym na realizację warsztatów dla młodzieży licealnej.

Za cenny uznaję udział Dr M. Obryckiej w grantach realizowanych w ramach programów europejskich, w tym przypadku Habilitantka jest członkinią zespołów, które realizują projekty:

- New Solutions in International Social Work – Promoting Inclusive Crisis Management (lata 2024 – 2027),
- Rozwijanie Potencjału Badawczego SeaEU z wykorzystaniem „Research Potential Base” (lata 2025 – 2026).

W dokumentacji znalazły się również informacje o grantach znajdujących się na liście rezerwowej oraz grantach w przygotowaniu, co wskazuje na ciągłą aktywność Dr M. Obryckiej w tym zakresie, nie jest jednak przedmiotem oceny.

Kandydatka ma w swoim dorobku raporty wykonane na zamówienie instytucji publicznych. W Autoreferacie wymienia dwa takie raporty, przygotowane w latach 2021-2022, dotyczyły one uzależnień, w tym uzależnień behawioralnych, były adresowane do miasta Słupsk. Uczestniczyła także w pracach zespołów oceniających oraz zespołów eksperckich lub konkursowych – szczegółowe informacje na ich temat znajdują się na stronie 41 Autoreferatu.

Udział w konferencjach naukowych oraz ich organizacja

Z przedstawionej dokumentacji wynika, że Dr M. Obrycka uczestniczyła czynnie w kilkudziesięciu konferencjach i seminariach naukowych, wygłaszając w ich trakcie referaty. Zostało to szczegółowo udokumentowane w zbiorze Konferencje – wystąpienia. W pięciu przypadkach Habilitantka opublikowała także sprawozdania z konferencji, w których uczestniczyła.

Doliczyłem się 21 konferencji, seminariów i sympozjów naukowych, w których organizacji Kandydatka brała udział, najczęściej jako członkini komitetów organizacyjnych, w niektórych przypadkach także jako członkini komitetów naukowych. Szczegółowe informacje na ten temat znajdują się na stronach 43-45 Autoreferatu, towarzyszy im także stosowna dokumentacja potwierdzająca te informacje.

Członkostwo w organizacjach i towarzystwach naukowych

W Autoreferacie znajduje się informacja o udziale w pracach ośmiu zespołów i towarzystwa naukowych. Dr M. Obrycka była członkinią Sopotkiego Towarzystwa Naukowego, Oddziału PTP w Słupsku, Zespołu Samokształceniowego działającego przy KNP PAN, uczestniczy w pracach Zespołu Pedagogiki Młodzieży przy KNP PAN, Zespołu Seminaryjnego z Pedagogiki Ekologicznej, Towarzystwa Historii Edukacji, Oddziału Gdańskiego PTP, Pomorskiego Towarzystwa Filozoficzno-Teologicznego.

Habilitantka jest stałą redaktorką czasopisma *Karto-Teka Gdańska* (od 2017 r.), od 2025 r. pełni rolę recenzentki w *Frontiers in Psychology*, była także recenzentką artykułów w czasopismach *Niepełnosprawność i Rehabilitacja* oraz *Rocznik Lubuski*.

Dorobek dydaktyczny, popularyzatorski i organizacyjny

Bogata jest lista przedmiotów, z których Dr M. Obrycka prowadziła (w przypadku UG nadal prowadzi) zajęcia ze studentami (są one wymienione na stronach 41-42 Autoreferatu).

Kandydatka była promotorką 66 prac licencjackich, 25 prac magisterskich. Recenzowała 72 prace licencjackie oraz 23 prace magisterskie.

Habilitantka wykonywała szereg prac organizacyjnych, zarówno w Akademii Pomorskiej, jak i w Uniwersytecie Gdańskim, w którym obecnie pracuje.

Ma w swoim dorobku prowadzenie warsztatów dla różnych grup (licealiści, seniorzy) oraz działania popularyzujące naukę.

W dorobku Dr M. Obryckiej znajduje się także podnoszenie kwalifikacji zawodowych, uczestniczyła Ona w licznych kursach, szkoleniach, warsztatach.

Za swoją pracę była nagradzana przez Rektora Akademii Pomorskiej w Słupsku oraz Uniwersytetu Gdańskiego.

Podsumowując tę część recenzji stwierdzam, że dorobek Dr M. Obryckiej w obszarach naukowym, dydaktycznym, organizacyjnym oraz w zakresie popularyzacji wiedzy jest bogaty. Z udokumentowanych przykładów tego dorobku wnoszę, że mamy do czynienia z Kandydatką, która w okresie pomiędzy uzyskaniem stopnia naukowego doktora a momentem wszczęcia postępowania habilitacyjnego poszukiwała swojego miejsca zarówno w nauce, jak i w wymiarze instytucjonalnym. Świadczą o tym wymienione w Autoreferacie osiągnięcia i dokonania, które były udziałem Habilitantki.

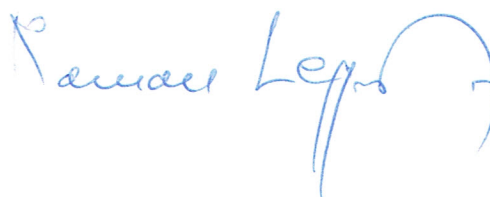
Konkluzja

Nie ulega dla mnie wątpliwości, że mamy do czynienia z Kandydatką dysponującą bogatym dorobkiem, jednocześnie poszukującą wciąż swojej naukowej tożsamości, albo używając bardziej metaforycznego określenia: pola, po którym się porusza. Analizując przedstawione do oceny osiągnięcia naukowe łatwo zauważyć przemieszczanie się naukowych zainteresowań Dr M. Obryckiej, gotowość do podejmowania aktywności w nowych dla siebie obszarach (jak np. badania eyetrackingowe, tu pojawia się kwestia relacji technologii do posthumanizmu, któremu w monografii poświęcono tyle uwagi).

Przedstawione do oceny w postępowaniu habilitacyjnym osiągnięcia naukowe odczytuję inaczej niż Habilitantka. W moim przekonaniu nie był potrzebny cały cykl, a

zwłaszcza „ścieżka towarzysząca cyklowi”. Do sformułowania pozytywnej konkluzji w postępowaniu o nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego przekonuje mnie rozprawa *W stronę posthumanizmu. O wychowaniu do humanitaryzmu międzygatunkowego*, która spełnia ustawowe kryterium wniesienia znacznego wkładu do dyscypliny naukowej, w tym przypadku do pedagogiki.

Stwierdzając powyższe kończę recenzję stwierdzeniem, że przedstawione do oceny osiągnięcie naukowe spełnia warunki określone w artykule 219 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, na tej podstawie opowiadam się za nadaniem Doktor Małgorzacie Obryckiej stopnia naukowego doktora habilitowanego nauk społecznych w dyscyplinie pedagogika.

Bydgoszcz, 25.02.2026 r.